

**Rozszerzenie  
Unii Europejskiej na Wschód  
– aspekty ekonomiczne  
(ze szczególnym uwzględnieniem Polski)**



Nr 1056

# **P** RACE NAUKOWE

**Akademii Ekonomicznej  
im. Oskara Langego we Wrocławiu**

**Rozszerzenie  
Unii Europejskiej na Wschód  
– aspekty ekonomiczne  
(ze szczególnym uwzględnieniem Polski)**

Redaktorzy naukowi  
**Bogusław Fiedor  
Gustaw Dieckheuer**

Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej  
im. Oskara Langego we Wrocławiu  
Wrocław 2005



**Komitet Redakcyjny**

*Andrzej Matysiak (przewodniczący),  
Tadeusz Borys, Andrzej Gospodarowicz, Jan Lichtarski,  
Adam Nowicki, Zdzisław Pisz, Teresa Znamierowska*

**Recenzent**

*Leon Olszewski*

**Redakcja wydawnicza**

*K. Halina Kocur, Andrzej Szubert*

**Korekta**

*Barbara Łopusiewicz*

**Projekt okładki**

*Beata Dębska*

**Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie  
wymaga pisemnej zgody Wydawcy**

**Wydanie publikacji dofinansowane przez Komitet Badań Naukowych**

**© Copyright by Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu  
Wrocław 2005**

**PL ISSN 0324-8445**

**Druk i oprawa: Zakład Graficzny AE we Wrocławiu. Zam. 24/05**

## Spis treści

Wstęp .....	7
<b>Marian Noga</b> – Cele Unii Europejskiej w świetle Agendy lizbońskiej z 2000 r. ....	9
<b>Gustav Dieckheuer, Marcel Mlakar, Ute Stemmann</b> – Kreacja i przesunięcie handlu w procesie rozszerzenia Unii Europejskiej ze szczególnym uwzględnieniem Polski .....	15
<b>Bogusław Fiedor, Andrzej Matysiak</b> – Globalizacja a rozszerzenie Unii Europejskiej na Wschód .....	35
<b>Maria Piotrowska</b> – Polityka makroekonomiczna Polski w procesie integracji z Unią Europejską .....	48
<b>Eric Ringhut, Philipp Gerlach</b> – Droga Polski do Unii Gospodarczej i Walutowej – perspektywy, szanse i zagrożenia .....	62
<b>Thomas Apolte</b> – Polityka socjalna i redystrybucja przychodów między harmonizacją a konkurencją w rozszerzonej Unii Europejskiej .....	94
<b>Jerzy Rymarczyk</b> – Dostosowanie Polski do zagranicznej polityki gospodarczej Unii Europejskiej .....	107
<b>Irena Kociszewska, Karol Kociszewski</b> – Ekonomiczne uwarunkowania ekologizacji polskiego rolnictwa w aspekcie dostosowań do członkostwa w UE .....	116
<b>Bożena Baborska, Mikołaj Klimczak, Michał Narożny</b> – Kwestie sprzedaży ziemi rolniczej cudzoziemcom i implementacji wspólnej polityki rolnej w Polsce w negocjacjach akcesyjnych .....	129
<b>Franciszek Adamczuk, Jan Rymarczyk</b> – Lokalne aspekty integracji europejskiej na przykładzie współpracy transgranicznej miast Zgorzelec i Görlitz .....	146
<b>Andrzej Graczyk, Zbigniew Jakubczyk</b> – Rozwój rynku energii elektrycznej w Polsce w kontekście integracji z Unią Europejską .....	155
<b>Eric C. Mayer</b> – Układ sił w procesie decyzyjnym Rady Unii Europejskiej – wpływ rozszerzenia Unii .....	169
<b>Aloys Prinz</b> – Podatek od wartości dodanej (VAT) w Unii Europejskiej – koncepcja, rozwój i wybrane problemy .....	194

## Summaries

<b>Marian Noga</b> – European Union Objectives in Terms of Lisbon Agenda 2000 .....	14
<b>Gustav Dieckheuer, Marcel Mlakar, Ute Stemmann</b> – Trade Creation and Trade Diversion by EU Enlargement with Special Reference to Poland .....	34
<b>Bogusław Fiedor, Andrzej Matysiak</b> – Globalization and Integration of World Economy and Eastward Enlargement of European Union .....	47
<b>Maria Piotrowska</b> – Poland's Macroeconomic Policy in the Integration Process with the European Union .....	61
<b>Eric Ringhut, Philipp Gerlach</b> – Poland's Way to EMU – Prospects, Risks and Chances .....	93
<b>Thomas Apolte</b> – Social Policy and Income Redistribution between Harmonization and Competition in an Enlarged European Union .....	105
<b>Jerzy Rymarczyk</b> – Poland's Adjustments to the European Union .....	115
<b>Irena Kociszewska, Karol Kociszewski</b> – The Economic Conditions of Polish Agriculture Ecologization in the Aspect of Adjustments to Membership in EU .....	128
<b>Bożena Baborska, Mikołaj Klimczak, Michał Narożny</b> – Issues of Arable Land Acquisition by Foreigners and the Implementation of Common Agricultural Policy in Poland in the Course of Accession Negotiations ..	145
<b>Franciszek Adamczuk, Jan Rymarczyk</b> – Local Aspects of European Integrations on the Example of Transborder Cooperation of Zgorzelec and Görlitz .....	154
<b>Andrzej Graczyk, Zbigniew Jakubczyk</b> – Development of Electricity Market in Poland in Terms of European Integration .....	168
<b>Eric C. Mayer</b> – Decision Power in the European Council – the Impact of EU Enlargement .....	192
<b>Aloys Prinz</b> – Value Added Tax (VAT) in the European Union: Concept, Development and Some Problems .....	210

## Wstęp

W swej dotychczasowej historii Unia Europejska przeszła już kilka faz istotnego rozszerzenia swego zasięgu terytorialnego, wskutek czego początkowa liczba krajów członkowskich ówczesnej Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej zwiększyła się z sześciu do piętnastu. Kolejne fazy rozszerzenia Unii w latach siedemdziesiątych, osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych obejmowały kraje co prawda o różnym poziomie rozwoju gospodarczego, niemniej jednak charakteryzujące się istnieniem dojrzałej gospodarki rynkowej i właściwych jej struktur instytucjonalnych. Obecny etap powiększenia, skierowany – ogólnie rzecz biorąc – w kierunku wschodnim, charakteryzuje się zupełnie nowymi cechami jakościowymi, gdyż obejmuje (z wyjątkiem Cypru i Malty) kraje postkomunistyczne, a więc kraje, które dopiero tworzą podstawy nowoczesnej gospodarki rynkowej. Tego rodzaju sytuacja powoduje jakościowo inne – w porównaniu z poprzednimi fazami ekspansji – problemy zarówno dla krajów wstępujących do UE, jak i dla jej „starych” członków. Jeśli chodzi o tę pierwszą grupę, to szczególne wyzwanie stojące przed krajami aspirującymi do członkostwa polega na tym, że będą one musiały kontynuować proces głębokiej transformacji systemowej, funkcjonując na jednolitym rynku europejskim, co rodzi zarówno określone szanse, jak i zagrożenia dla ich gospodarek. Ponadto niezależnie od dostosowania swego prawa i instytucji do unijnych odpowiedników nowe kraje członkowskie stają przed poważnymi wyzwaniami, wynikającymi z konieczności spełnienia tzw. rzeczywistych, ekonomicznych i politycznych kryteriów konwergencji, sformułowanych jedenaście lat temu na szczycie Unii w Kopenhadze, a potwierdzonych w Pakcie na rzecz stabilizacji i wzrostu, przyjętym w 1995 r. w Dublinie. Wiele z tych krajów musi rozwiązać poważne problemy dostosowawcze w związku z potencjalnym przyszłym członkostwem w Unii Gospodarczej i Walutowej (EMU).

Obecna faza rozszerzenia Unii Europejskiej stwarza też wielkie wyzwania dla dotychczasowych krajów członkowskich. Dotyczy to np. rynku pracy, funkcjonowania instytucji europejskich, finansowania wspólnych polityk unijnych, bezpieczeństwa zewnętrznego itd. Ponadto wiele znaków zapytania dotyczy przyszłego funkcjonowania EMU po ewentualnym wejściu do strefy euro nowych krajów członkowskich. Zarazem jednak Unia Europejska w swym nowym kształcie oznacza stworzenie dla wszystkich jej członków wielu nowych szans, związanych z powstaniem największej w świecie strefy wolnego handlu i wspólnego rynku, co jest istotną nową jakością także ze względu na proces globalizacji gospodarki światowej. To, czy i w jakim zakresie te szanse będą skutecznie wykorzystywane, będzie zależało od polityki Unii jako całości. Świadomość tego jest zresztą wyraźnie widoczna, czego wyrazem są choćby zapisy przyjętej w roku 2000 strategii

lizbońskiej – programu, zgodnie z którym Unia Europejska ma stać się jeszcze pod koniec tej dekady najbardziej dynamiczną, innowacyjną, a także opartą na wiedzy częścią gospodarki światowej.

Naszkiecowane powyżej procesy stanowią ogólne tło i punkt odniesienia artykułów prezentowanych Czytelnikowi w niniejszym tomie. Obejmują one szeroki zakres zagadnień ekonomicznych i instytucjonalnych, koncentrują się jednak na problemach związanych z akcesją Polski do Unii Europejskiej. Artykuły te były prezentowane (w języku angielskim i niemieckim) na wspólnej konferencji Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu i Uniwersytetu w Münster we wrześniu 2002 r., przygotowanej przez Instytut Ekonomii AE we Wrocławiu. Była to kolejna ze wspólnych konferencji odbywających się w cyklu dwuletnim od przeszło 25 lat.

*Bogusław Fiedor i Gustaw Dieckheuer*